

Képernyő

1. Egy szombat viszontagságai

Nehéz szombat van mögöttünk. Korona került Miss Hungary fejére. A királyválasztás klasszikus ideje persze nem a nyárelő, hisz' Mátyás — az igazságosról van szó — esetében a jég, mint kellék szükséges volt a ceremóniához. A nép ott toporgott a maga szavazócéduláival, aminek aztán meg is lett az eredménye. A mostani szertartásból lehet, hogy épp ilyesmi hiányzott, bár a közönség hangulatát figyelve a fordított lényeg jött be: fagyosan fogadták az aspiránsokat. Egyszer ha megforrósodott a levegő, de az sem tudott gőzt párállni a közönyös nagytöbbségre.

A lányokról persze nem akarok én semmit sem mondani, elvégre ők olyanok voltak, amilyenek. Különben is a képernyő nem biztos, hogy a báj varázsát is meg tudja mutatni, valójában tehát nem mérvadó. Arra egyébként is ott van az elfogulatlan zsűri, a szakma elitje, hivatásuk a „szépségtan”, s ha ők azt mondják, hogy ez ez, az meg az, abba bele kell nyugodni. Csak hát, amíg ez a pillanat bekövetkezik, történnie kell egy s másnak, ha már a televízió közönségét is bekapcsolják az eseménybe.

Történt. S körülbelül olyan színvonalon, mint maga a szépségkirálynő-választás. S ez több mint kínos, mert egy igazán kiváló képességű színésznek mégis csak el kell tudnia mondani az alig egy flekkes szöveget — könyv nélkül. Fejből, hogy a lényegre jelezzem, s ha nem, hát akkor a néző valami olyasmit gondol, hogy az illető nemigen ismeri a mitológiát. Anélkül tényleg nehéz a görög neveket fejben tartani, az „almát” és „Páriszt” kivéve. S ha meg még azt is hozzáteszem, hogy a „történet” már a középdöntőn, tehát az első nyilvános szereplés összekötőszövegeként is elhangzott, akkor eléggé helyre kis hajcihőnek lehettünk a tanúi.

Bár — s ezt el kell ismernem — az én hangulatomat erősen befolyásolta az eseményt megelőző műsor, a Vers mindenkinek. Abban Ady: Bízató a szerelemhez című költeményét ígérték s adták annak megfelelően. Dalban, megzenésítve. Ez idáig rendben is van, hisz' Reinitz is, Kodály is csinált ilyesmit, de az összehasonlítást kifejezendő erre szokták mondani: mecsoda különbség. Valami egészen megdöbbentő volt hallani Adyt tangóban. Minden, ami egy versben élet, a költő szavát használva „menekülő” volt, mintegy csúfondárosan visszakiabálva: én nem leszek a szürkék hegedúse.

Mostanában egyébként sajtósági közlésformát valósít meg ebben a műfajban a televízió: házat, szobát, környezetet varázsol a szöveg értelmezéséhez, s ezt a színpadi „colour localt” külön is behúzza a szavak szövetével. A színész pedig ezek között téblábol, gesztikulál, vagy éppen elborong érzelmeit rezegetve.

Aztán volt még egy Napzárta, amiben amolyan kivezéyelt közönség voltunk egy író-olvasó találkozóhoz. Rójanak meg érte, becsületesen bevallom: meglógtam róla. Az íróra lettem volna kíváncsi, de mindig elbeszélték előle az időt. Egyszer szólalt meg, amikor a bevezető azon sopánkodását, hogy „sajnos, itt ülünk egy sereg fiatal körében” — helyre tette ekképpen: hál' istennek. Persze a kedvemet nemcsak ez és ilyesmi vette el az eseménytől. Sokkal inkább egy televíziós következetesség, amely minden ilyen műsort — előtte való nap Eörsi István tévéfilmjét: **Jolán és a férfiak** — úgy tesz margóra, hogy az „rétegyprodukció”, nem érdekli az embereket. Bezzeg a Rockkalapács, a Szeszélyes évszakok, meg a „Balaton, te kedves öreg tenger...”

2. Western

Nosztalgiaiból, szükségből, jobb híján — a televízióban mindig megnézem a westerneket. Jól szórakozom rajtuk, meg van más tanulsága is, ha jobban utána nézek.

A késleltetett bosszúban — hát nem remek cím? — az a Kirk Douglas játszott, aki alig egy héttel ezelőtt a Spartacust alakította. A legendás hírv rabszolga életrekeltésében persze nemcsak a főszerep volt az övé. A haszon nagy része is, amit producerként kasszírozott a „szupermutatvány” eredményeképpen. Azóta persze, már tudniillik a film elkészülte óta — sok víz lefolyt itt meg ott, s a néző kicsit el is képed, hogy mitől és miért volt, lehetett olyan kelendő annak idején ez a kétrészes unalom. Igaz, a felvezető kockák azért elárulták, hogy az eredeti széles vászonra készült, s nyilvánvalóan a mozilepedő másképp „vizuált”, mint a képernyő.

Szóval a Spartacus után láthattuk Kirk Douglast western hősként is. Mókás volt. S annyira, hogy meg is fogalmaztam a magam számára: érdekes dolog a népszerűség. Majmot, netán bolondot is csinál az emberből. Pontosabban annak érdekében még a legsikeresebb művész is — vagy éppen a legsikeresebb — hajlandó pisztolytrükkökkel, ostoba romantikával kellelni magát. Maradna persze az okos magyarázat, hogy ugyan kérem, mind ez csak paródia, finom gesztus arra a hóbortra, ami a műfajt utólag is körbeglóriázza. Ez azonban nem igaz. Komoly a dolog, miként a mi tévénk műsorpolitikája, amely ilyesmivel, meg a sorozatos ismétlésekkel hergeli magát. A nézőket már nem, mert hogy ők megszokták ezt a menüváltozatot. Akár kuratórium körítéssel is...

3. Ha kedd, ...

...akkor sorozat. Indul A polip, s ő is folytatásaként az első eresztésnek. Miként olvashatjuk, ez az olasz „csócsa” is siker. Otthon is, meg külföldön is. S éppen ezért állítólag sok van belőle. Csáposan tekervényes, akár a polip. Maffiával, magánéleti válsággal, szűzlány-tragédiával. Na meg egy rendőr pszichoanalízisével, aki már a második fejezet első részében annyit szenvedett, hogy az egy egész testület évi fejadaga is lehetne.

Persze ne legyünk ironikusak. Ez a film, ez a sorozat is leleplez. A bűn ellen hadakozik, a gonosz ellen ígér keresztes háborút. Jó szándékú. Miként a pokolba vezető út kövezete...